

STUB
kultura

SOCIJALNA UKLJUČENOST – INKLUZIJA, ŠTO JE TO? Kako je provoditi i dalje?

“Hodati s prijateljem u tmini je bolje nego
hodati sam u svjetlu.” (Helen Keller)

Impresum

Izdavač: Kajkaviana – Društvo za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine, Golubovečka ulica 42, 49240 Donja Stubica, T/F 049 286 463, W <https://kajkaviana.hr/> /

Za izdavača: Ines Krušelj-Vidas / **Urednice:** Tanja Bakek i Antonija Krstić-Peć / **Lektura i korektura:** Mario Šimudvarac / **Oblikovanje:** Studio za umjetnost i dizajn Nikola Sinković, Oroslavje / **Tisak:** Studio za dizajn i tisak Arkuš, Donja Stubica / **Naklada:** 50 primjeraka / **Godina:** 2022.

NOSITELJ PROJEKTA

KAJKAVIANA

PARTNER

PARTNER

STUB-KLUB

MULTIMEDIJALNI CENTAR

PARTNER

Grad
Donja Stubica

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

ESF
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda i Ured za udruge Vlade RH

Više informacija o EU fondovima: www.strukturnifondovi.hr

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Kajkaviane – Društva za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

UVOD

Voditeljica radionice **Tanja Bakek**

Socijalno uključivanje, interakcija i socijalne uloge promatraju se u prilikama koje se pružaju pojedincu, odnosno odgovorima društvene sredine, u kojoj se nalazi osoba s teškoćama u razvoju, na probleme i potrebe tih pojedinaca. Proces je to koji omogućava ljudima ili skupinama ljudi koji su izloženi situaciji socijalne isključenosti ili marginalizacije da u potpunosti sudjeluju u društvenom životu. U tom smislu afirmacija djece i mladih s teškoćama uvelike ovisi o prilikama socijalne interakcije s vršnjacima.

Da su kreativne radionice za djecu/OSI bile vrlo važna komponenta projekta "Stub-kultura", potvrđuje činjenica da su se u projektne aktivnosti uključila djeca i mladi s poteškoćama iz cijele Krapinsko-zagorske županije. Također, osim osoba s teškoćama u projektne aktivnosti aktivno su bila uključena i djeca bez odstupanja u razvoju predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta, te volonteri svih dobrih skupina. Najviše su bili zastupljeni volonteri srednjoškolskog uzrasta.

Prednosti ovakvog procesa dvosmjerne vršnjačke komunikacije vidljiv je kod svih sudionika na projektu, ali je važan i koristan za cijelu zajednicu. Na taj način ostvarili smo puni potencijal socijalne interakcije.

S jedne strane djeca i mladi s teškoćama dobili su priliku za interakciju s vršnjacima koji im mogu biti uzor za različite vještine i ponašanja, razvoj samopoštovanja i stvaranje pozitivne slike o sebi u složenijim društvenim odnosima i aktivnostima, modelu komunikacije i samokontroli.

S druge strane dobrobiti za djecu i mlade bez teškoća bolje su razumijevanje teškoća u razvoju, razvoj osjetljivosti za potrebe drugih, te općenito uvažavanje različitosti.

Temelji su to za odrastanje u odgovorne članove društva s razvijenim osjećajem osjetljivosti za potrebe drugih te otvorenost za različitosti. Odgajajući ih za jednakost, promičemo socijalnu pravednost u društvenim odnosima, a integrirajući različitosti, gradimo buduće temelje poštovanja, dostojanstva i socijalnih potreba svakog člana društva. Upravo to je bio glavni zadatak i cilj ovog dijela projekta – osigurati svakom djetetu i svakoj osobi njihovo mjesto u društvu.

LIKOVNO IZRAŽAVANJE – TERAPIJA

U trenutku kada im se pruži prilika da stvaraju kroz umjetnost, osobe s teškoćama u razvoju probude svoj kreativni duh te osjete nalet samopouzdanja, olakšanja, zajedništva i zadovoljstva. Tako da uporabu likovnog medija možemo promatrati kao oblik terapije koja može pomoći u prevladavanju nekih traumatičnih iskustava, ali i u izražavanju osjećaja i razmišljanja.

Upravo u tome i jest značaj likovnog procesa - u izražavanju svjesnih i nesvjesnih misli te emocija. Zato smo u našim radionicama likovnom procesu pristupili kao "ozbiljnom obliku igre".

U stvaralački likovni proces spada crtanje, slikanje i modeliranje.

Tako smo i prolijevanje boje po papiru ili kidanje papira promatrali jednako terapijski vrijedan likovni proces kao i estetski najprivlačniju sliku. Također, terapijski potencijal likovnog izražavanja zasniva se i na tome da likovni proces i produkt pružaju mogućnost izražavanja i procesuiranja emocija i kroz likovne materijale. U kontaktu s materijalima osoba se oslobađa od stresa, stvara svoj vizualni dnevnik te us-

postavlja kontakt s nesvjesnim. Slike nastale tijekom likovnog procesa promatralo se kao dio unutarnjeg svijeta osobe koja ju je stvorila.

U ovakvom grupnom radu bilo je vrlo važno kod zadavanja teme da je ista prilagođena grupi te da je nastajala spontano u grupi tijekom interakcije s voditeljicom grupe.

INKLUZIVNO DJELOVANJE – KVALITETA ŽIVOTA OSOBA S POTEŠKOĆAMA I DOBROBITI ZA CIJELU ZAJEDNICU

Kvaliteta života promatra se iz perspektive same osobe, odnosno koliko je ona zadovoljna svojom pozicijom u životu u odnosu na vlastite ciljeve i očekivanja. Složeni je to proces koji uključuje fizičko zdravlje, psihološko stanje osobe, stupanj samostalnosti, socijalne odnose, osobna uvjerenja i stavove te odnos prema okolini. Kvaliteta života osoba s poteškoćama određena je istim preduvjetima kao i osoba bez teškoća.

Tako, ispitujući kvalitetu života osoba s teškoćama posebno vrednujemo stupanj ostvarenih razvojnih potencijala, kontinuiranost osobnog razvoja, slobodu i raznovrsnost izbora, uključenost u društvene aktivnosti, uvjete stanovanja, rekreativne mogućnosti i mogućnosti za pošljavanje.

O kvaliteti života u posljednje vrijeme se najviše govori u kontekstu sve rasprostranjenijeg procesa deinstitucionalizacije. Bez obzira što deinstitucionalizacija sama po sebi ne mora biti garancija veće kvalitete života, iz našeg stajališta kroz provođenje kreativnih radionica u okviru projekta "Stub-Kultura", svakako svjedočimo i potvrđujemo

da boravak u prirodnoj društvenoj okolini potiče razvoj adaptivnog potencijala osoba s teškoćama.

Socijalna integracija posredstvom kreativnosti i stvaralaštva kao alata za socijalnu interakciju djece i mladih s teškoćama i onih tipičnog razvoja pokazala se kao uspješna metoda koja je pridonijela zaštiti i unapređenju mentalnog zdravlja djece s teškoćama te povećanju stupnja senzibilizacije i prihvatanja od strane njihovih vršnjaka bez teškoća.

ŠTO SE DOGODILO U DVIJE GODINE I KAKO DALJE?

U okviru projekta provedeno je 40 kreativnih radionica na kojima su sudjelovala djeca i mladi s teškoćama i njihovi vršnjaci bez teškoća.

Uspjeli smo u namjeri da senzibiliziramo djecu i mlade bez poteškoća iz osnovnih i srednjih škola za probleme, potrebe i mogućnosti njihovih vršnjaka bez poteškoća. Neke od njihovih izjava koje smo zabilježili tokom provedbe radionica, također pokazuju da ih je projekt potaknuo i usmjerio da promišljaju inkluzivno.

Nadalje, ovaj dio projekta "Stub-kultura" korisnicima je dao priliku za međusobno upoznavanje i druženje što je još uvijek u našoj sredini ograničeno zbog izoliranosti osoba s teškoćama u razvoju te zbog činjenice da je naše društvo tek na početku procesa deinstucionalizacije osoba s teškoćama u razvoju. Zajedničko vrijeme provedeno u kreativnim radionicama i aktivnostima omogućilo im je zbližavanje i na taj način bolje međusobno razumijevanje.

Također, time su stvoreni uvjeti za formiranje osobnih stavova i mišljenja o osobama s teškoćama, što je

važno u sprječavanju preuzimanja društveno ukorijenjenih stereotipa o osobama s teškoćama. U tom smislu projekt je dao svoj doprinos procesu destigmatizacije osoba s teškoćama, koji djeluje kao kočnica njihovoj integraciji u društvo kao punopravnih članova.

Primjenu likovnog medija iskoristili smo kao instrument komunikacije i socijalne integracije u svrhu razvoja kreativnih sposobnosti i osvještavanje identiteta kod obje skupine korisnika obuhvaćenim projektom.

Iz svega navedenoga proizlazi zaključak da projekti koji će implementirati kreativno-stvaralački pristup kroz primjenu likovnog medija i dvosmjernu vršnjačku komunikaciju uspješno su sredstvo doprinosa socijalnoj integraciji osoba s teškoćama. Na taj način uspješno se doprinosi senzibilizaciji za različitosti, a pozitivan odnos okoline prema osobama s teškoćama osnova je za ostvarivanje suvremenih ciljeva demokratskog, ravnopravnog i razvijenog društva.

